

Kommunal- og distriktsdepartementet

Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår referanse: 23/04792-11
Arkivkode: 035
Saksbehandler: Bente Stenberg-Nilsen
Deres referanse:
Dato: 06.03.2024

Uttalelse fra KS storbynettverk: Finansieringen av storbyenes utfordringer må styrkes!

Storbykommunenes kostnader blir ikke tilstrekkelig hensyntatt i inntektssystemet. Storbyene fungerer som motorer i regionene sine og tar et utvidet ansvar, og har som regel en yngre befolkning enn andre kommuner. Samtidig opplever storbyene opphoping av levekårsutfordringer. Det utfordrer kommunenes evne til å levere likeverdige tjenester til alle.

Utgiftsutjevningen i inntektssystemet er i dag et nullsumspill, og omfordelingen foretas derfor ut av relative forskjeller mellom kommunene ut fra kommunenes demografi. Samlet sett blir kommunesektoren kompensert for økte utgifter til demografi gjennom den fastsatte realveksten i frie inntekter. Realveksten har gjennom de siste årene imidlertid ikke vært tilstrekkelig for å dekke for den kraftige pris- og lønnsveksten. Kommunesektorens kjøpekraft er derfor i realiteten redusert, til tross for at utgifter til demografi har økt. Storbynettverket mener at finansieringen av kommunene må ivareta insentiver for å legge til rette for en ung befolkning, og for å få barnefamilier til å etablere seg.

Storbyene holder fast ved at store byer ikke blir tilstrekkelig kompensert for utgiftene ved opphoping av levekårsutfordringer. Kostnader til sosiale tjenester, særlig boligsosialt arbeid, sosialhjelp, og kommunale arbeidstiltak er eksempler på kostnader som hopes opp i tilknytning til storbyer. Det samme gjelder forebyggende og kompenserende utgifter grunnet sammensatte levekårsutfordringer som rus og psykiatri, lav inntekt, høy andel innvandrerbefolkning som trenger oppfølging, og andre forebyggende tjenester, samt utgifter forbundet med utdanningssektoren. Overrepresentasjon av barn med annen språkbakgrunn i skolen og i barnehagene gir også økte kostnader, men fanges ikke opp i analysene.

Det er en realitet at storbykommunene rår over større kompetanse på ulike områder, og besitter også ofte kompetanse og gode tilrettelagte tjenester til særskilte grupper. Dette tiltrekker befolkning med behov for slike tjenester, og kommunen blir ofte et regionalt senter for denne typen tjenester.

Storbykommunene har større kultur- og idrettsanlegg, og andre fasiliteter som omkringliggende kommuner bruker. De er også regionale innovasjonsmotorer, og det er viktig at inntektssystemet legger til rette for at de kan være det i enda større grad ved å kompensere for kostnader forbundet med innovasjonsarbeid.

Utfordringsbildet støttes av Utredningsarbeidet i «NOU 2020:16 Levekår i byer – gode lokalsamfunn for alle» som viser at det er grunn til å anta at en del store byer ikke blir tilstrekkelig kompensert for utgiftene ved opphoping av levekårsutfordringer. KS Storbynettverk mener det er viktig at inntektssystemet tar hensyn til dette, slik som gjennom å styrke inntektssystemets storbytilskudd, eller ved å etablere andre mekanismer som kompenserer for dette.

Lisbeth Hammer Krog
Leder KS storbynettverk
Ordfører, Bærum

Eirik Lae Solberg
Byrådsleder, Oslo

Christine B. Meyer
Byrådsleder, Bergen

Kjell Arne Hermansen
Ordfører, Drammen

Sissel Knutsen Hegdal
Ordfører, Stavanger

Gunnar Wilhelmsen
Ordfører, Tromsø

Kent Ranum
Ordfører, Trondheim

Mathias Bernander
Ordfører, Kristiansand